

[Arbejdsministeren.]

mæssige grunduddannelser. Man er dér, så vidt jeg er orienteret, inde på tanker, som i høj grad kan føre til en samordning af grunduddannelserne og de efteruddannelsesmuligheder og videreuddannelsesmuligheder, der kan knyttes dertil.

Hr. Robert Christensen var bange for, at bestemmelserne om omskoling skulle opfattes som en slags appendix til den øvrige arbejdsmarkedsuddannelse. Det er ikke tilfældet. Når jeg foreslår omskolingsbestemmelserne optaget i den samme lov som specialarbejderuddannelser og erhvervsmæssig uddannelse af unge, så er det, fordi det lokalt i høj grad er de samme administrative myndigheder, der skal spilles på, og det er i høj grad også de samme uddannelsesfaciliteter, der skal trækkes på. Det er derfor hensigtsmæssigt at have også en lovgivningsmæssig samordning.

Hr. Robert Christensen var inde på, at tilgangen til arbejdsmarkedet i de senere år i høj grad er kommet fra kvinderne, og det er rigtigt, det vil i måske endnu større udstrækning blive tilfældet fremover. Den omstændighed, at så mange kvinder i de senere år har fundet plads på arbejdsmarkedet, viser sådan set, at vore systemer fungerer, herunder også de uddannelsesstilbud, som gives til kvinder, der søger ud på arbejdsmarkedet og altså har fundet en god beskæftigelse dér. Jeg er enig i, at der stadig må ske en udbygning, således at mulighederne bliver flere.

Hr. Erik Hansen (Ålborg amt) gjorde også nogle bemærkninger om omskolingsproblemerne og nævnte, at omskolingsaktiviteten ofte var lagt sådan til rette, at den enkelte, der søgte disse muligheder, ikke havde noget at vælge imellem, men måtte tage det, der tilbød sig, og derfor ikke havde noget egentligt erhvervsvalg. Det er nok rigtigt, når vi ser på specielt omskolingsbestemmelserne, at det stort set ligger sådan, som hr. Erik Hansen (Ålborg amt) nævner. Det ligger i, at der her er tale om en lovgivning, der er inspireret af egnsudviklingsbe-

stræbelserne, og at omskolingsaktiviteterne altså må ses i tilknytning til konkret foreliggende arbejdstilbud, ja, at selve omskolingsvirksomheden ofte tilrettelægges i samarbejde med det fremtidige arbejdssted.

Der er nævnt en række andre problemer af de ærede ordførere, som egner sig til en fortsat drøftelse i udvalg. Det gælder også den af hr. Villy Christensen nævnte problemkreds omkring den erhvervsforberedende uddannelse af unge. Jeg vil i høj grad være interesseret i den uddybning af disse spørgsmål, som også med hr. Villy Christensens bistand kan ske under udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring. (Mobilitetsfremmende ydelser, beskæftigelse af arbejdsløse m. v.).

(Lovforslaget (nr. 98) findes i tillæg A. sp. 2053, fremsættelsen i tidenden sp. 1870).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Erling Dinesen: Det lovforslag, vi nu skal behandle, er også et forslag med mange tekniske ændringer. Der er reelt ikke så forfærdelig meget nyt i forslaget, når bortses fra, at der er tale om visse direkte forringelser af de såkaldte mobilitetsfremmende ydelser. Man kalder det strammere regler. Jeg kan nu ikke se rettere, end at der er tale om direkte forringelser på forskellige områder, og

[Erling Dinesen.]

jeg har lidt svært ved at se, hvordan forslaget som påstået skal fremme bevægeligheden på arbejdsmarkedet. Det var heller ikke ligefrem forslag af denne karakter, vi efterlyste i det tidligere folketingsudvalg, det vil jeg dog føje til.

Arbejdsministeren oplyser i sin fremsættelsestale, at det arbejdsmarkedspolitiske udvalg i en udtalelse af 10. november sidste år har givet udtryk for ønsket om en aktivisering af de arbejdsmarkedspolitiske virkemidler, som kommer på tale ved omstillingen af produktion og beskæftigelse fra hjemmemarkedserhverv til eksporterhverv m. v. Det lyder jo kønt, men jeg kan ikke rigtig se, at arbejdsministeren med lovforslaget har levet op til disse ønsker fra hovedorganisationerne på arbejdsmarkedet. Jeg skal komme tilbage til disse ting og tage nogle af de andre om mindre spørgsmål først.

Lad mig først sige, at forslaget om ændrede betingelser for udnævnelse af arbejdsmarkedsnævnenes formænd skal jeg ikke kommentere nærmere. Vi var jo enige om dette i det tidligere udvalg. Vi skal heller ikke indvende noget imod, at de afgørende regler i beskæftigelsesloven af 1958 overføres til arbejdsløshedsloven, og at administrationen af loven henlægges til arbejdsformidlingskontorerne i samarbejde med de lokale arbejdsmarkedsnævn. Men vi ønsker disse regler grundigt gennemgået i udvalget, og vi vil gerne have besked om, hvilke økonomiske midler der vil blive stillet til rådighed. Vi vil altså have sikkerhed for, at der ikke blot er tale om en skueret i denne henseende.

Vi havde en lang række problemer oppe til drøftelse i det tidligere udvalg; de var indeholdt i betænkningen, og de er nævnt også i arbejdsministerens tale. Problemet om varsling af afskedigelser, som vi anser for et meget vigtigt spørgsmål, er der åbenbart ikke sket noget med, og det var egentlig rart at vide, hvornår vi kan vente et initiativ fra arbejdsministeren på dette vigtige område.

Arbejdsministeren nævner også spørgsmålet om vikarbureauernes virksomhed inden for industrien. Men udover en masse ord er der reelt intet oplyst udover en bemærkning om, at loven i sin nuværende skikkelse ikke rummer mulighed for administrativt

forbud mod vikarbureauvirksomhed. Det er vi naturligvis vældig glade for at få at vide, men det havde være nok så nyttigt at få oplyst, hvad ministeren så vil foretage sig, ikke mindst på baggrund af landsarbejdsnævnets stilling til dette spørgsmål. Jeg forlanger ikke, arbejdsministeren skal give oplysninger her i dag, vi kan tage det op i udvalget og drøfte det dér og også se nærmere på den stilling, som landsarbejdsnævnet har taget til dette spørgsmål. Jeg fik for nylig sendt, og det har formentlig andre medlemmer af folketinget fået, en henvendelse fra Manpower, og jeg tør nok sige, at de er i færd med at ekspandere ud over landet. Hvordan det i øvrigt vil virke set i sammenhæng med de overenskomstmæssige aftaler og organisationsproblemer og meget andet, det kunne jeg godt lide at vide. Jeg tror nok, det er på høje tid, at man virkelig gør noget ved det i arbejdsministeriet.

Jeg skal ikke gå ind på de enkelte paragraffer i lovforslaget. Lad mig blot nævne, at der både i § 13, § 16 og § 17 findes regler, som vi er utilfredse med, som vi ikke kan tiltræde; men også på andre områder mener vi der er behov for ændringer og forbedringer, før forslaget kan accepteres. Også disse spørgsmål kan vi tage op under udvalgsarbejdet.

Det forekommer mig noget ejendommeligt, at arbejdsministeren helt har tilsidesat landsarbejdsnævnet med forslaget til § 13, stk. 2, nr. 3. Der ligger, synes jeg, en ubehagelig tilsidesættelse af den enkelte arbejdssøgendes muligheder i det forslag, som foreligger på dette punkt.

Efter lovforslaget kan der fremover kun f. eks. ydes rejsehjælp til en arbejdssøgende, såfremt der det pågældende sted er behov for arbejdskraft af den omhandlede art, som der står. Hvem der skal afgøre det kunne det være meget interessant at få at vide, men jeg synes ikke, det er nogen særlig sympatisk bestemmelse, man her har taget med i lovforslaget. Den omstændighed, at den pågældende arbejder eller funktionær ved at flytte hen et andet sted kan få et bedre job svarende i højere grad til hans eller hendes evner og uddannelse, tæller altså overhovedet ikke med i sammenhængen. Det er ikke menneskelige hensyn, der er afgørende; det er alene nogle bureaukratiske regler, som skal gennemføres, selv om de

[Erling Dinesen.]

intet som helst betyder økonomisk for statskassen. Det er af såkaldt principielle grunde, siger arbejdsministeren, at lovforslaget skal gennemføres. Vi synes altså ikke, det er rimeligt, og vi må forbeholde os at stille ændringsforslag både på dette felt og på andre områder.

Må jeg så lige med henblik på en meget aktual situation føje til, at jeg håber ikke, det er statsministerens indstilling, som den er kommet til udtryk over for murerne i Århus, der kommer til at præge arbejdsformidlingens indsats i den kommende tid. Jeg vil gerne understrege, at arbejdsløse ikke er brikker, som man efter behag kan flytte rundt med; det er mennesker, som har krav på en menneskelig behandling. Jeg synes, det er tegn på manglende forståelse både af de arbejdsløses problemer og af beskæftigelsessituationen i byggefagene, når statsministeren blot henviser de arbejdsløse til at rejse andre steder hen, hvor der heller ikke er noget arbejde til dem.

Mon ikke det havde været rimeligere og mere socialt forstående, om statsministeren havde behandlet murerhenvendelsen seriøst? Jeg understreger, at murerforbundet allerede for 2 måneder siden gjorde opmærksom på, hvilke vanskeligheder man regnede med at komme ud for beskæftigelsesmæssigt. Jeg synes altså, statsministeren burde have behandlet denne murerhenvendelse seriøst og foretaget en undersøgelse af de beskæftigelsesproblemer, som vitterlig findes inden for byggefagene. Den seneste opgørelse, vi har fået, viser, at der er 11 pct.s arbejdsløshed inden for byggefagene imod, jeg tror, det var 5 eller 6 pct. sidste år på samme tid, til trods for, at vi har en mildere vinter, end vi har oplevet i mange år. Det gjorde statsministeren ikke. Jeg vil til gengæld anbefale arbejdsministeren at tage disse problemer op til en alvorlig behandling.

Simonsen: Lovforslaget er jo en videreførelse af det, kan man vel sige, omfattende reformarbejde, som blev gennemført på disse områder i den foregående folketingsamling, og hvor man afsluttede med, at der i denne folketingssamling skulle fremsættes lovforslag bl. a. omfattende de mobilitetsfremmende ydelser. Vi står her med et om-

råde, som er meget teknisk betonet, og som jeg ikke skal gå nærmere ind på, fordi det, som det allerede er fremhævet af hr. Erling Dinesen, i allerhøjeste grad er mere praktisk at gennemføre en diskussion herom i et udvalg.

Jeg vil dog gerne principielt om lovforslaget om de mobilitetsfremmende ydelser sige, at vi er enige i, at der er tale om et frem-skridt her, i og med at der skabes klare retningslinjer for udbetaling af disse ydelser.

Hr. Erling Dinesen mente, at der på visse områder kunne være tale om en forringelse, og sagde, at det måtte vi se nærmere på. Dertil vil jeg gerne sige, at for os er det meget afgørende, at de ydelser i forbindelse med dette afsnit får mulighed for at blive ydet på en effektiv måde, således at de fremmer den hensigt, vi har med loven. Det er jo ikke blot et spørgsmål om altid at have de størst mulige ydelser. Et deraf følgende misbrug, som kunne blive resultatet, kan måske være den dårligste modstand, vi kan få over for en sådan lovgivning, når vi skal se på befolkningens indstilling over for disse ting i al almindelighed. Derfor tror jeg, det er klogt, når vi har et reelt formål med disse mobilitetsfremmende ydelser, at vi skaber klare retningslinjer for, hvordan de skal ydes.

Jeg vil gerne sige om et andet punkt i lovforslaget, nemlig den nye mulighed for, at arbejdsmarkedsnævnets formand vælges blandt amtsrådets repræsentanter, at det finder vi, er en meget naturlig ændring og en forbedring i forhold til det eksisterende. Man kan vel nok sige, at det måske er lidt beklageligt, at vi først får den på nuværende tidspunkt, hvor det første formandsvalg er foretaget, men under alle omstændigheder kan vi glæde os over, at det nu for eftertiden vil blive muligt at benytte sig af den nye bestemmelse.

Afsnittet om særlige foranstaltninger til beskæftigelse af arbejdsløse kommer nu også ind i loven om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring, og jeg synes, det i denne forbindelse er væsentligt at fremhæve de stadige forsøg, der bliver gjort på at gøre denne lovgivning mere og mere omfattende med henblik på at få en mere smidig og effektiv administration. Vi har haft et hav af forskellige love på det arbejdsmarkedspolitiske område, men for hver gang kommer vi

[Simonsen.]

dog et skridt nærmere en effektivisering, og jeg finder, at indføjelser af dette kapitel er et meget væsentligt fremskridt.

I den forbindelse vil jeg dog gerne sige, at vi her ser det positive, kan man sige, i modsætning til det emne, vi har diskuteret under det foregående punkt på dagsordenen i forbindelse med arbejdsformidlingen, at administrationen af dette afsnit bliver overgivet til arbejdsformidlingskontorerne, hvad jeg finder er et meget væsentligt fremskridt, som bringer os stadig nærmere det, vi hele tiden diskuterer og også diskuterede under det forrige punkt på dagsordenen: en aktiv arbejdsmarkedspolitik.

Som det fremgår af ministerens fremsættelsestale, er der en række punkter, som har været til behandling i det folketingsudvalg, som arbejdede med disse spørgsmål i sidste folketingssamling, punkter, hvor der ikke foreslås ændringer, men hvor der på administrativ basis kan ske fremskridt; enkelte af disse vil jeg gerne komme med nogle kommentarer til.

Først er der spørgsmålet om julelukningerne. Nu blev lovforslaget jo fremsat inden jul; i dag, hvor vi har det til behandling, har vi altså overstået en periode, hvor forsøgsmateriale er blevet indsamlet, og vi ser frem til offentliggørelsen af dette forsøgsmateriale i håb om, at den indsats, der er blevet gjort, ikke mindst fra organisationernes side, har haft et positivt resultat.

Vi er også glade for den forlængelse, som ministeren foreslår, af de såkaldte dimittendregler. Jeg tror, at vi her har et problem, som vi skal se utraditionelt på i den fremtidige diskussion af arbejdsløshedsforsikringslovgivningen. Det er vanskeligt at finde en løsning på det, men nu har vi i hvert fald en mulighed for at lade de eksisterende regler fortsætte et år mere, og jeg håber, at det i udvalget vil være muligt at nå frem til et resultat på disse områder.

Vi er også glade for bestemmelsen om landmænds mulighed for at opnå arbejdsløshedsunderstøttelse; der er her tale om en mere rimelig regel end den hidtil gældende. Jeg synes, at det resultat, man er nået frem til i landsarbejdsnævnet, er fornuftigt.

Må jeg sige om vikarbureauerne, som hr. Erling Dinesen var inde på, at her står vi med en sag, som vel efterhånden er ved at

blive en smule delikat. Arbejdsministeren har i sin fremsættelsestale anført, at man fra ministeriets side fører forhandlinger med henblik på at opnå et resultat, der kan klare problemerne om dette område, og det er vi meget glade for, og jeg synes også, at vi er nødt til at udvise en vis tålmodighed. Hr. Erling Dinesen var meget utålmodig, men det, der for os er afgørende, er, at vi når frem til en rimelig løsning.

Der har fundet misbrug sted på dette område, og det tror jeg, vi alle sammen har været enige om må undgås, men det kan ikke være rigtigt, at misbrug på et sådant område skulle kunne bevirke, at man f. eks. foreslog, at den vikarvirksomhed, som har fundet sted gennem en række år, og som efter vores opfattelse har opfyldt et meget væsentligt formål, blev forbudt. Jeg tænker på handels- og kontorområdet, idet der her ikke alene er tale om et erhvervsområde, der i allerhøjeste grad har brug for vikarvirksomhed, men der er også mennesker, der arbejder på disse områder, som er interesserede i denne form for beskæftigelse af kortere varighed i en butik eller på et kontor. Jeg tror, det er et vigtigt supplement til den almindelige formidling af arbejdskraft i samfundet, og derfor lægger vi megen vægt på, at vi når frem til en løsning, således at der ikke sker noget med de fornuftige ting, der har været indtil i dag på vikarbureauområdet, men at de tilløb til misbrug af systemet, der er, bliver bortskåret.

Der var et punkt, som vi diskuterede i folketingsudvalget sidste år i forbindelse med revisionen af arbejdsløshedsforsikringsloven, nemlig spørgsmålet om de mennesker, der kommer på pension på et tidligere tidspunkt end den almindelige pensionsalder. Jeg har tidligere her i tinget rejst det i form af et spørgsmål til arbejdsministeren, og jeg vil endnu en gang benytte lejligheden til at henstille til arbejdsministeren, at vi får en løsning for de mennesker, som har en overenskomst om en tidligere pensionsalder end den, der er den officielle i samfundet.

Det, der er situationen med den bestemmelse, vi har fået i den nye arbejdsløshedsforsikringslovgivning, er jo, at mennesker, der f. eks. bliver afskediget med pension i 62 års alderen eller 65 års alderen, i mange tilfælde med en meget ringe pension; ikke har mulighed for at få nogen ydelser af samfun-

[Simonsen.]

det, før de når den officielle pensionsalder på 67 år. Der er et tomrum her, et tomrum, der vil blive udfyldt den dag, vi får et mere smidigt førtidspensioneringssystem, end tilfældet er i dag. Men som sagt, vi er alle sammen klar på, at der går nogle år, inden vi får førtidspensioneringsproblemet løst på en mere hensigtsmæssig måde, og derfor håber jeg, det vil blive muligt for arbejdsministeren at finde frem til et system, således at disse mennesker fortsat kan få arbejdsløshedsunderstøttelse, hvis de ikke har mulighed for at opnå den beskæftigelse, der kræves. Med den udformning, bestemmelsen har i dag, er resultatet dette, at man kan få arbejdsløshedsunderstøttelse i denne situation, hvis man har haft beskæftigelse i 13 uger; men når vi ved, hvor svært det er for mennesker i den alder at få beskæftigelse, tror jeg, vi må erkende, at næsten ingen har mulighed for at opnå en beskæftigelse i de 13 uger, som er nødvendige for, at man igen kan få udbetalt arbejdsløshedsunderstøttelse. Derfor vil jeg håbe, at vi kan finde frem til et smidigere system her, men det kan vi komme tilbage til i udvalget.

Alt i alt finder vi, som jeg allerede har nævnt, at de ændringer, der er foreslået, vil betyde en yderligere forbedring af loven om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring, vil skabe muligheder for en større effektivisering, og jeg skal derfor på mit partis vegne anbefale lovforslaget.

Robert Christensen: Også her står vi over for et eksempel, hvor to gældende love foreslås ført sammen i én, og denne gang kan jeg fuldt ud tilslutte mig. Jeg mener, det er absolut rimeligt, at det sker.

Dernæst vil jeg gerne takke arbejdsministeren for, at den famøse grundværdigrænse på 14.000 kr. nu foreslås fjernet. Det må være rigtigt, at vi fastholder det princip, at den første betingelse for at modtage arbejdsløshedsunderstøttelse, er, at man faktisk er til rådighed for arbejdsmarkedet. Jeg er klar over, at der på dette område — i hvert fald indtil vi får videre erfaringer — må gælde særlige regler, f. eks. reglen om 130 dages arbejde som lønmodtager forud for udbetaling af understøttelse. Vi vil gerne se et års tid eller to, hvordan den virker. Skulle det vise sig, at der er noget i denne

regel, der er urimeligt, må vi kunne vende tilbage til det senere. Men jeg siger tak for princippet.

Derudover skal jeg nøjes med at gøre nogle bemærkninger om det væsentligste i lovforslaget, nemlig de mobilitetsfremmende foranstaltninger. Vi er i venstre helt enige i, at betingelserne for at modtage disse ydelser er, at man er ledig, at der ikke findes passende arbejde på hjemegnen, og at der er mangel på arbejdskraft dér, hvor man flytter hen. Hvis vi ikke står på disse tre ting, bliver der i realiteten tale om tilskud til at flytte til et bedre job et andet sted i landet, og det er der jo bortset fra visse tjenestemænd ikke andre mennesker i samfundet, der kan få tilskud til. Det kan være meget hæderligt og rigtigt, at folk gør det, men når det ikke har noget med opmuntring til en flytning at gøre, må folk selv betale disse omkostninger. Derfor er vi glade for denne ændring.

Dernæst nogle mere principielle betragtninger om de mobilitetsfremmende ydelser. Vi er i venstre klar over, at dem må vi have, at de tjener væsentlige formål. Der sker jo strukturændringer stadig væk i vort samfund, også inden for virksomhederne, der kan være tale om en rationalisering, sådan at man nedlægger en virksomhed eller en produktion i en virksomhed ét sted og flytter den et andet sted hen. Da er det nødvendigt, at man fra det offentlige side er i stand til at støtte, når noget sådant fornuftigt foregår. Vi har jo også noget, der hedder tidsbegrænsede anlægsvirksomheder, hvor det er helt rigtigt, at vi støtter, og vi har desværre noget, der hedder arbejdsløshedsøer. Vi må vel også erkende, at problemet med disse arbejdsløshedsøer har vi ikke kunnet løse på den måde, vi hidtil har forsøgt, nemlig med de forskellige former for egnsudviklingslove, vi har haft igennem tiderne. Jeg hørte, at hr. Erling Dinesen sagde, at arbejdsløse ikke er brikker, men mennesker; jeg kan uden videre give tilslutning til, at sådan må vores betragtning være, og jeg tror heller ikke, vi løser problemet med arbejdsløshedsøerne bare ved at tilbyde at flytte arbejdskraften et andet sted hen.

I venstre er vi klar over, at vi må anderledes tage fat på dette emne, og jeg tror ikke, vi kommer uden om en form for lokaliseringspolitik; det vil sige, at vi må have en

[Robert Christensen.]

planlægning, både en overordnet planlægning og en egnsudviklingsplanlægning. Hvis vi vil undgå at tvangsforflytte menneskene, må vi yde en virkelig indsats for, at virksomhederne flytter til menneskene. Vi er tilhængere af princippet mobilitetsfremmende ydelser, vi ser meget godt i det, men vi advarer mod at tro, at man kan klare alle problemer ved hjælp af mobilitetsfremmende ydelser.

Vi er glade for de foreslåede ændringer, og vi vil gerne medvirke til et positivt resultat af udvalgsarbejdet.

Erik Hansen (Ålborg amt): Det var jo denne lovgivning, vi på grund af en stram tidsplan i foråret 1970 ikke nåede at få gjort det ved, som vi egentlig gerne ville, og her foreligger så resultaterne af de videre overvejelser dels i form af udvalgsbetænkningen, dels i form af det, man har foretaget på centralt plan.

Hvad angår problemet om restledigheden, som naturligvis er mest fremtrædende i svage egne, hvor den arbejdskraft, som står tilbage, er ubeskæftiget på grund af alder, svagelighed, sociale problemer osv., må der naturligvis over for den gøres en særlig indsats. Jeg tror, det er rigtigt, som det er nævnt, at man i de organer, som virker for, at restledigheden afskaffes, søger kontakt til mange sider. Jeg vil gerne her pege på kulturministeriet og landbrugsministeriet som områder, hvor jeg tror der kan løses ikke så få arbejdsopgaver.

Jeg tror, at hvad angår den landbrugsjord, som på lang sigt rent økonomisk ikke egner sig til landbrugsvirksomhed, står vi her over for områder, som skal beplantes og gøres egnet til at være rekreative områder. Jeg tror, der ligger betydelige arbejdsopgaver her.

Jeg tror også, at der ligger andre arbejdsopgaver i forbindelse med det, man kalder landskabspleje. I 1930'erne, da vi havde den store arbejdsløshed, havde vi inden for Hedeselskabet de såkaldte flyvende korps, som rejste omkring i landet og etablerede beplantninger og læhegn. Det, som blev etableret dengang, er ligesom ved at være for gammelt, og jeg tror i høj grad, der her ligger opgaver, som udmærket kunne tages

op i forbindelse med bestræbelserne for at komme restledigheden til livs.

Må jeg sige om de mobilitetsfremmende foranstaltninger, at jeg i og for sig deler den anskuelse, at man skal være forsigtig med at tage dette på en for umenneskelig måde og sige, at dér, hvor arbejdet er, dér skal man også på lang sigt søge at sætte arbejdskraften ind. At man heller ikke hidtil har ført en sådan politik, derom vidner jo ganske tydeligt de bestræbelser, som fra begyndelsen af 1960'erne er foretaget vedrørende egnsudvikling. Når det under debatten om det foregående punkt på dagsordenen blev nævnt, hvor mange nye arbejdspladser der er etableret i løbet af de seneste år, så tror jeg i høj grad, man skal være opmærksom på, at der netop i kraft af egnsudviklingslovgivningen på forskellige områder er skabt en lang række arbejdspladser ude omkring i landet. Det er netop de industrielt svageste stillede områder, som har skabt de mange arbejdspladser, og som i høj grad har bidraget til, at et færre antal i dag står uden beskæftigelse i disse områder.

Men når det er sagt og i øvrigt egnsudviklingstanken følges op også i form af udflytning fra de såkaldt stærkest beskæftigede områder, så er det jo givet, at man må have dels organer, dels økonomisk støtte til at gøre arbejdskraften mobil. Når man ser på lovforslaget, ser på den række af ting, som sættes ind for at gøre arbejdskraften mobil og også for at gøre den lettere mobil, så må man sige, der er sat meget ind her. Men jeg tror også, at for at få udnyttet mulighederne for mobilitet er det nødvendigt at skabe en større oplysningsvirksomhed om dem; netop det, der står i lovforslaget om oplysningspligt og om, hvilke foranstaltninger den pågældende, som skal flytte, kan drage nytte af, tror jeg er yderst værdifuldt.

Når det er sagt, vil jeg gerne føje til, at jeg synes, den skriftlige fremsættelse af lovforslaget på en udmærket måde på en lang række felter tager problemerne op og belyser dem, og jeg vil gerne sige arbejdsministeren tak for denne virkelig gode fremsættelse.

Det glæder mig som i øvrigt andre ordførere her i dag, at man har løst problemet omkring de mindre landbrugeres medlemskab af arbejdsløshedskasserne, men jeg fø-

[Erik Hansen (Ålborg amt).]

jer til, at det har taget tid. Nu nåede vi altså frem til februar, inden det træder i kraft, og det var jo i foråret 1970, vi drøftede disse ting meget energisk.

En anden ting, som vi også i udvalget drøftede energisk i foråret 1970, var spørgsmålet om forsikring af deltidsbeskæftigede. Jeg var inde på nytten og værdien af og skal vi sige fremtiden for deltidsbeskæftigede her i landet i debatten om det foregående punkt på dagsordenen. Nu oplyser ministeren, at der er 14 arbejdsløshedskasser, som har etableret mulighed for forsikring af deltidsbeskæftigede. Men er det egentlig ikke for beskedent, at der kun er 14 kasser, der foreløbig er gået i gang, og er de så i virkeligheden gået i gang på den rigtige måde? Jeg må føje dette til: at mon vi ikke også på det felt trænger til en oplysningsvirksomhed, således at de, der er interesseret i at blive forsikret på deltidsbasis, virkelig får oplysninger om disse muligheder i hænde?

Må jeg til slut sige nu, da vi drøfter lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring — og det gør vi jo nogle gange her i folketinget i en samling — at da vi sidst drøftede loven, spurgte jeg, hvordan det gik med antallet af arbejdsformidlingskontorer. Tanken var jo oprindeligt, at vi skulle have et antal, der svarede til det antal amter, vi har her i landet. Det blev dengang oplyst, at det var svært bl. a. af personalemæssige grunde i en hast at få rangeret ind, så man fik et passende antal, altså det antal, der svarede til antallet af amter, men at det ville komme hen ad vejen. Nu er vi altså kommet et stykke hen ad vejen, og derfor må jeg spørge arbejdsministeren, hvor langt vi er kommet frem: er vi i nærheden af det antal, vi skal have?

I samme forbindelse vil jeg gerne spørge om antallet af de såkaldte lokalkontorer. Da vi sidst behandlede loven om arbejdsformidling, blev det sagt, at nu skulle man passe på, at der endelig ikke blev for stor afstand til de enkelte arbejdsformidlingskontorers lokalafdeling; så lagde vi dem meget tæt, og så fandt vi, når vi skal være helt ærlige, ud af, at der faktisk var mulighed for at transportere sig over lidt større afstande, end vi egentlig havde tænkt os, knallerter og biler

og den slags midler var jo i mellemtiden kommet til.

Nu er så spørgsmålet, om man ikke kan sætte antallet en lille smule ned. Når jeg siger det i den aktuelle situation, har det en sammenhæng med, at når vi ser på finansloven, er omkostningerne i forbindelse med arbejdsformidlingen jo ikke helt ubetydelige; der er nok grund til også at være opmærksom på rationaliseringsbestrebelse inden for dette område.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget.

Arne Larsen: Socialistisk folkeparti har aldrig været tilhænger af denne lov, især ikke af bestemmelserne om arbejdsformidling i den form, den har fået med oprettelse af de offentlige arbejdsformidlingskontorer. Så vidt jeg er orienteret, har man i alt 400 i dag og med et ganske stort behov for personale og en opsvulmet administration. At lade arbejdsformidlingen gå tilbage til arbejdsløshedskasserne var det eneste rigtige, men det opnår vi jo næppe politisk tilslutning til i dag, og derfor vil mit parti koncentrere sig om at forbedre den gældende lovgivning mest muligt.

Interessant er det, at statsministeren i den senere tid har haft en del diskussion med en række faglige ledere især fra murerforbundets afdelinger i Århus, Silkeborg og København og i svar til disse på spørgsmålet om en løsning af deres beskæftigelsesmæssige problemer påpegede, at murerorganisationerne og deres ledere jo bare kunne være lidt mere aktive og gå ind i anvisningsarbejdet, sende deres medlemmer til arbejde uden for deres hjemstedskommune, for der var jo arbejde nok. Det har bl. a. foranlediget, at murerformanden i Silkeborg, hr. Arne Jensen, har sendt et svar til statsministeren; svaret har været offentliggjort i dagspressen, og jeg tillader mig at citere:

„Jeg takker for Deres svar af 12. januar og er principielt enig med Dem i, at det burde være fagforeningernes opgave at anvise arbejde til de arbejdsløse. Men der er to grunde til ikke at gøre det. Det er for det første ulovligt og for det andet umuligt. Murerforbundets afdeling i Silkeborg har nu 22 pct. arbejdsløse, som har

[Arne Larsen.]

været arbejdsløse af længere varighed, og 17 pct., som er ledige på grund af vejr.“

Så enkelt er det. Det skulle man tro statsministeren for længst var blevet klar over.

I Århusområdet er ledigheden stor, i Københavnsområdet er ledigheden stor, den 6. januar i år havde vi en samlet ledighed i byggefagene på 11,2 pct. i landsmålestok. Så det er så rigtigt, som det er sagt af murerformanden i Silkeborg: det er umuligt at anvise murerarbejde. Der er nemlig ikke fuld beskæftigelse, hvor meget så end statsministeren påstår det, og det er ulovligt, at enkelte arbejdsløshedskasser og lokale fagforeninger nedsætter sig som arbejdsformidlingskontorer. Derfor er det også bemærkelsesværdigt, at private uden for arbejdsformidlingen kan oprette deres specielle anvisningskontorer, og efter vor opfattelse burde disse forbydes.

Loven har været i kraft siden 1. april 1969, og der forefindes en række ting i den eksisterende lov, som det er rimeligt at tage op for derved at bringe loven bedre i overensstemmelse med de praktiske krav, der stilles såvel til de arbejdssøgende som til de folk, der skal administrere den. Det er nu anden gang, at loven tages op til revision på denne korte tid, og jeg håber, at den ved denne revision kan blive et mere tilfredsstillende instrument til bekæmpelse af den overhåndtagende arbejdsløshed, hvilket jeg dog har mine stille tvivl om.

Den måde, man foreslår loven revideret på, er ikke helt efter vor smag. For cirka 14 dage siden behandlede vi et andet forslag til ændring af samme lov. Det drejede sig om de arbejdsløshedsforsikredes kontingenter, der skulle forhøjes med ca. 14 mill. kr. Man kunne måske derefter have forventet, at staten, når den nu sparer 14 mill. kr. i tilskud til arbejdsløshedskasserne, så satte yderligere ind på at yde bistand af en sådan størrelse, at man fik anvendt de 14 mill. på denne måde. Men det er jo en sølle merudgift, som ministeren her foreslår, forbedringer til ca. 1,5 mill. kr.

Vi er imod principperne i lovens paragraf 12, for her er det jo sådan, at arbejdsanvisning kan ske, uden at den enkelte i og for sig bliver spurgt; altså, arbejdsanvisningskontorerne har en mulighed for — bevares, når de yder visse former for bistand — at

anvise folk arbejde andetsteds, uden for deres hjemstedskommune; selv om de ikke har lyst til at bevæge sig et andet sted hen, har man altså en mulighed for ved tvangsforanstaltning at flytte dem, så de altså nærmest er det, der er blevet kaldt brikker i et spil. Det finder vi er forkert; der bør være frivillighed i dette princip.

Jeg er blevet gjort opmærksom på, at mobilitet i og for sig er mange ting, det er bl. a. også et spørgsmål om at kunne bevæge sig fra hjemsted til arbejdsplads. Der kan godt være arbejdsløshed i én kommune, og i en kommune i nærheden, f. eks. 20 km derfra, kan der være mangel på arbejdskraft, men det kan næsten være umuligt at anvise arbejdskraft fra den ene by til den anden, f. eks. fordi der ikke er offentlige transportmidler, som sættes ind på de rigtige tidspunkter, sådan at folk kan komme fra hjem til arbejdsplads, når de skal det, ej heller f. eks. hvor der er tale om skiftehold. Her er en praktisk ting, som man måske skulle se på, en opgave, som muligvis de lokale arbejdsnævn kunne være med til at løse, for det er ikke alene oplysning om den økonomiske støtte, der kan ydes, men simpelt hen også en praktisk hjælp til løsning af mange små praktiske problemer, der kan blive tale om.

Det foreslås nu, at der ydes forskellige mobilitetsydelse i stedet for det, man før kaldte bistandsformer; fint skal det være, men om det forslår ret meget, vil tiden jo vise.

Jeg kan heller ikke forstå, at arbejdsministeren nedfælder disse principper i § 13, stk. 2, hvor der i punkt 2 står, at støtte kan ydes, såfremt passende arbejde ikke kan anvises på hjemstedet — det finder vi er forkert — og i punkt 3, at støtte kan ydes, hvis man tager til en lokalitet, som i forvejen har behov for arbejde. Det har ikke meget med mobilitet at gøre. Jeg tror, det burde være sådan, at man hjalp folk til at få det bedst mulige arbejde, sådan at de fik udnyttet deres evner bedst muligt, at den bedste mand altså fandt så godt et job som overhovedet muligt; jeg tror, man skulle skyde disse andre principper ud af lovforslaget.

Ellers er der jo visse bestemmelser i lovforslaget, som vi ikke vil vende os imod; dog er det med hensyn til spørgsmålet om dag-

[Arne Larsen.]

penge under rejser ikke konkret angivet, hvad det vil dreje sig om. At der kan ydes rejsehjælp, når man søger arbejde andetsteds, er en forbedring; rejsehjælp til hjemrejse, hvis det har været en mislykket anvisning, er selvfølgelig også et fremskridt, men det, som foreslås ydet til dobbelt husførelse, er et meget, meget beskedent fremskridt, jeg tror, det er på 90 øre om dagen, og det er aldeles utilstrækkeligt. Socialistisk folkeparti har sammen med socialdemokratiet i sidste samling stillet forslag om, at disse ydelser til dobbelt husførelse blev væsentligt forbedret. Ydelse af hjælp til dobbelt husførelse til ikke-forsørgere kan man sige er et vist fremskridt.

Hvad angår hjælpen til rejse fra arbejdssted til hjem, hvor man får stillet en rejse til rådighed én gang om måneden, finder vi, det er alt for lidt, det burde være en ugentlig rejse af hensyn til familielivets trivsel.

Dernæst er der spørgsmålet om den øvrige lovgivning om bekæmpelse af arbejdsløshed, om iværksættelse af offentlige arbejder osv., som foreslås overført til denne lov. Jeg er ikke helt sikker på, at det er rigtigt i den nuværende situation, men vi kan selvfølgelig tage spørgsmålet op til drøftelse i udvalget. Jeg vil i øvrigt påpege, at det er meget, meget nødvendigt, at der sker en aktivisering af lovgivningen på dette område.

Jeg har fået en henvendelse fra Kalundborgområdet, hvor der er lige ved 300 arbejdsløse arbejdsmænd af 1200-1400 medlemmer på grund af f. eks. en stor fabriks indskrænkede produktion. Her udtaler man det ønske, at der f. eks. iværksættes et meget påkrævet vejarbejde mellem Kalundborg og Elverdamskroen. Jeg ville foreslå, at ministeren så lidt nærmere på den slags ting, som selvfølgelig er påkrævet både dér og andre steder, men man skal naturligvis ikke alene se på vejarbejder, for der er en masse andre bygge- og anlægsopgaver, som er påkrævede; staten har jo et meget stort behov for plejehjem, børneinstitutioner og uddannelsesinstitutioner.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige en velvillig udvalgsbehandling.

Kjær Rasmussen: Det er en kendt sag, at VS hele tiden har bekæmpet den offentlige arbejdsformidling, vi har stillet forslag her i folketinget om, at arbejdsformidlingen føres tilbage til A-kasserne, og da den her omhandlede lov blev behandlet sidste forår, stillede vi forslag om bortfald af første afsnit, der vedrører den offentlige arbejdsformidling.

Jeg kan sige, at allerede dengang ideen til en sådan lov opstod, bl. a. i daværende arbejdsminister Erling Dinesens hjerne, blev denne idé kritiseret fra venstreorienteret hold. Man har altså gennem flere år vidst, hvor man havde VS i dette spørgsmål, og grunden til vor modstand har jeg allerede været ret udførligt inde på tidligere i dag. Den er som sagt, at staten gennem lovgivning af denne art løser sin opgave som beskytter af kapitalens økonomiske interesser. Her er det kapitalens behov for arbejdskraft, som staten skal opfylde; men samtidig med at staten bruger penge til dette og lignende formål, sker der det, at den bliver ude af stand til at opfylde arbejdernes sociale behov, og så skærer man ned på de offentlige ydelser.

I det foreliggende lovforslag kommer dette til udtryk gennem de alt for sparsomme ydelser, man har tænkt sig at give til rejsehjælp, flyttehjælp osv., når de engang kommer; for slet ikke at tale om tilskuddet til merudgifter ved dobbelt husførelse; det er jo latterligt lavt, 16 kr. pr. dag, men det er åbenbart på den måde, folkets ting arbejder.

Først vedtager man en deportationslov, efter hvilken arbejdere kan koster rundt i landet efter privatkapitalens behov, dernæst undlader samme folkets ting at sikre de deporterede på betryggende vis. Her har vi dog vist folketingets og statens rolle i en nøddeskal i det kapitalistiske samfund. Hvorfor skal deporterede arbejdere ikke have lige så stort tilskud til merudgifter ved

[Kjær Rasmussen.]

dobbelt husførelse som f. eks. statens tjenestemænd? Jeg siger ikke, at de sidste bliver behandlet overdådigt i så henseende, men hvorfor dog den store forskel? Kunne arbejdsministeren ikke forklare os lidt om de tilgrundliggende årsager til dette skæve forhold?

Nu ved jeg godt, at SF og socialdemokratiet på et tidligere tidspunkt — jeg tror, det var sidste forår — stillede forslag om en ydelse på 20 kr. pr. dag, men heller ikke dette er tilstrækkeligt. Så vidt jeg husker, var tilskuddet til statens tjenestemænd for 3 år siden 24 kr. godt og vel, så det er, ligesom der stadig væk mangler noget her. Men altså, lad os høre årsagen til, at der skal gøres så stor forskel.

Med hensyn til bestemmelserne i § 12: hvad ligger der helt konkret i, at arbejdsformidlingen skal udfolde bestræbelser for at skaffe bolig til tilflyttere? Er det noget som helst andet end pynt? Hvor er forpligtelsen henne? Jeg kan ikke få øje på den. Resultatet bliver naturligvis, at endnu flere kommer til at bo i skurvogne og campingvogne, og hvad det nu ellers er, folk må tage ophold i.

Vi regner med, at der vil komme væsentlige forbedringer under udvalgsbehandlingen, og jeg vil i denne forbindelse ikke undlade at påpege socialdemokratiets meget store ansvar i den henseende.

Hanne Reintoft: Efter at Wechseltmann-udvalget sidste år havde afgivet betænkning, underkastede vi denne lov en alt for hurtig og alt for sjusket revision, og nu skal vi til at rette i den igen. Hvorfor, må man spørge. For at gøre den bedre for de arbejdsløse? For at mildne de regler om deportation, som vækker så dyb og berettiget modvilje? For at forbedre arbejdsformidlingen, der ikke fungerer til nogens, end ikke til arbejdsgivernes, tilfredshed? Nej, det er ikke derfor; hensigten er en helt anden. Arbejdskraften skal gøres yderligere mobil, ydelserne skal ikke forbedres væsentligt, men ghettobyggeriet skal derimod øges.

Lad mig slå fast endnu en gang: vi er og forbliver imod arbejdsformidlingsordningen. Den er uheldig på alle områder, og den virker derefter. For set i det store perspektiv har den kvælt et værdifuldt demokrati, en

værdifuld folkelig administration, der blev udført godt og gnidningsløst af fagbevægelsen. I dag fungerer den kostbart og bureaukratisk.

Der er eksempler nok på dens uheldige sider, og man burde kunne have tænkt sig, at det ville gå sådan. Af ca. 300 arbejdsformidlere har kun ca. 100 beskæftiget sig med arbejdsforhold. Arbejdsformidlingscheferne har 2 måneders kursus bag sig. Arbejdsformidlingen kender ikke arbejdernes og arbejdspladsernes problemer, og vi ved, at arbejdsgiverne i 70-80 pct. af tilfældene kontakter fagforeningerne ved siden af for at drage nytte af deres viden om den enkeltes dygtighed og særlige ekspertise.

Det er også umuligt at få nogen til at tro, at arbejdsformidlingen fungerer upartisk. At arbejdsgiverinteresserne tit varetages ensidigt, har vi også eksempler nok på. En arbejdsgiver kan nægte at tage en anvist arbejder, men en arbejder kan ikke nægte at tage et anvist arbejde. Anvister man f. eks. en faglært arbejder arbejde til 13 kr. i timen, selv om fagets gennemsnit er 20 kr. i området, kan han ikke unddrage sig det uden at få karantæne. Sidste år nævnte jeg et sådant eksempel for murerens vedkommende, nu har jeg et for rørleggernes.

Selvfølgelig ved jeg godt, at dette er regeringens hensigt. Det er arbejdsgivernes regering, og det er hensigten at bibeholde det faktiske slaveri, der efterhånden har bestået i årtier. Det er hensigten at bibeholde den regel, at en arbejdsgiver kan jage en arbejder fra jobbet uden saglig begrundelse, mens en arbejder som den slave, han er i vores samfund, ikke kan sige nej til anvist arbejde. Det er hensigten at genindføre 1930ernes elendige tilstande, hvor folk som kvæg blev drevet land og rige rundt, og endelig er det den klare hensigt — det har arbejdsformidlingen vist — at trykke lønnen.

Vi ved også godt, at man var nødt til at indføre denne arbejdsformidling, og det ved socialdemokratiet nok ikke mindst, fordi hvis vi ulykkeligtvis skulle komme i fællesmarkedet, vil det blive krævet, for her vil man ikke acceptere en folkelig, velfungerende institution som fagbevægelsens anvisningsret.

Vi ved også, at man ved indgangen til fællesmarkedet skal til at indføre tilstande, så man ikke alene flytter rundt på folk i

[Hanne Reintoft.]

Danmark, men også ud over landegrænserne. Tankerne er altid pakket pænt ind, og når man snakker om fremmedarbejdere i forbindelse med fællesmarkedet, ved arbejdsministeren godt, at det bliver danske arbejdere, der bliver fremmedarbejdere, så de ligesom i 1940'erne kan kostes til andre lande, hvis der ikke er arbejde i Danmark.

Lad mig igen slå fast — og det bliver ikke sidste gang — at DKP er imod arbejdsformidlingen, og de progressive dele af fagbevægelsen vil have anvisningsretten tilbage. Forståelsen af arbejdsformidlingens reaktionære karakter forenet med dens elendige administration vil få kravet til at vokse og til at rejse sig.

Må jeg i den forbindelse endnu en gang indtrængende henstille til regeringen, ikke mindst med statsministerens faktiske anerkendelse af arbejdsformidlingens fallit som baggrund, at man lader de enkelte forbund, der endnu har deres anvisningsret og stadig administrerer den godt, beholde den, specielt da ganske særlige forhold, hvad arbejdsministeren godt ved, gør sig gældende inden for disse områder.

Arbejdsministeren fabler uophørligt om mobilitetsfremmende foranstaltninger. Er det da ikke muligt også ud fra bare et borgerligt humanistisk synspunkt at forstå, at ordet arbejdskraft dækker mennesker, og mennesker koster man ikke rundt med som maskiner? Mennesker skaber miljøer, de skaber miljøer omkring deres bolig, deres børn får miljøer i skole, blandt kammerater osv. Det er uundværlige og værdifulde elementer i et samfunds sunde liv, og noget sådant kan man ikke spolere ved lov, ved tvangsudskrivning og ved at true på eksistensen.

Typisk er det da også, at det er vilkår, som man kun byder én gruppe i dette land, nemlig arbejderne, som man stadig, om end ubegribeligt, behandler som en slags andenrangs personer. Som det er nævnt før i dag, turde statsministerens seneste adfærd være et klart eksempel på, at arbejdere er noget, man tror man kan behandle anderledes end andre mennesker.

Men må jeg så sige dette, når jeg rent ud sagt hører hr. Erling Dinesen stå her og hælde vand ud af ørerne om, at mennesker ikke er brikker, man bare kan flytte rundt

på: det var jo socialdemokratiet, der ord til andet har lavet den lov, som blev vedtaget af VKR-regeringen; den blev vedtaget, uden at der var flyttet et komma. Nu har jeg snart hørt hr. Erling Dinesen beklage denne lovgivning så mange gange og så mange gange erkende, at man ikke skal flytte rundt med mennesker, at tiden er inde til et svar. Nu vil jeg gerne have et ganske klart svar: hvis socialdemokratiet får magt dertil, vil man så fjerne de mobilitetsfremmende ordninger i denne lov? Vil man fjerne det, at der kan flyttes rundt på folk i dette land på den måde? Tør hr. Erling Dinesen svare mig: vil socialdemokratiet fjerne bestemmelserne om mobilitetsfremmende ydelser, eller er det bare agitation? Sidste gang, da jeg spurgte om socialdemokratiets holdning til A-kasserne, blev spørgsmålet stående og flagrede i luften. Vi kan godt tolke det, vi ved godt, man er på vej til at sælge dem, men mener man noget med dette, så er tiden inde til at svare.

Danske arbejdere skal ikke finde sig i at blive kostet rundt hverken her eller i udlandet. De skal ikke finde sig i, at boligministeren udklækker planer om, at der skal laves ghettobyggeri med 1 værelses lejligheder, eller at arbejdsformidlingen skal anviser billige pensionater eller rum i gamle ruteskibe som alternative boliger. De skal sige nej, og de vil sige nej. Man kan se på de meget omtalte murere i Århus, at det nej er ved at komme.

Sidste år havde jeg en diskussion med arbejdsministeren i forbindelse med denne lovgivning om, hvad der lå i udtrykket: at anviser passende beskæftigelse. Arbejdsministeren var ikke i stand til at fortolke loven — det er desværre ikke noget nyt — og det hele mandede ud i en tåget skrivelse fra arbejdsministeriet om, at man faktisk heller ikke dér kunne svare på, hvad passende arbejde var. Men så kom finansministeren velvilligt til assistance, for han kunne nemlig fortælle, at når man er arbejder, er passende beskæftigelse simpelt hen, hvad denne regering synes man skal beskæftige sig med. Så betyder det ikke, at man skal gøre brug af sin faguddannelse, af sin erfaring, af sin dygtighed. Er man bygningsarbejder, kan man bare gå over i eksporterhvervene og omvendt efter kapitalens behov. Jeg har ladet mig fortælle, at nordiske akademikere

[Hanne Reintoft.]

i visse kredse frygter arbejdsløshed, hvis vi ikke kommer i EEC. Skal de med forlov også omskoles til eksporterhvervene, eller er det kun noget, der gælder arbejdere?

Det må være et bestemt krav, at man skal kunne anvises arbejde i sit fag, i sin branche, og ikke slås ud fysisk, psykisk og socialt, fordi det simpelt hen passer ind i en regerings forfejlede politik.

Vi ønsker ikke alene, at fagbevægelsen skal administrere anvisningen, men også at den fortsat skal administrere ikke alene A-kasserne, men i det hele taget de store dagpengeydelse.

Vi kan ikke acceptere lovforslaget, men der er et par ting, jeg må have uddybet. Jeg vil bede ministeren svare mig helt konkret på to ting. Hvorledes vil man definere de personer, som ifølge fremsættelsestalen kræver særlige foranstaltninger, fordi deres ledighed skyldes alder, svagelighed eller andre personlige grunde, men som ikke falder ind under lovgivningen om pension eller revalidering? Jeg har lidt svært ved at se, hvad det er for personer. Ministeren må vel vide det.

Når ministeren i sin fremsættelsestale erkender, at ledighed medfører alvorlig reduktion i den pågældendes livsførelse, så må man forvente, at ministeren også vil gøre noget ved understøttelsens størrelse for at komme dette i møde.

Lad mig til disse spørgsmål føje, at vi stadig mener, der er ting, der må ændres. Der må anvises passende familiebolig, der må anvises hustruen, der er udeerhvervende, passende beskæftigelse samme sted som manden, der må fastholdes ret til hjemrejse én gang om ugen — jeg er glad for, at SF nu støtter dette krav — og det må fastholdes, at man må have samme diæter som en udstationeret tjenestemand.

Endelig er der et par andre ting, der må uddybes. Lovforslaget pålægger arbejdsformidlingen pligt til at oplyse om ankeadgang. Vi ved fra vor sociale administration, at dette tit siddes overhørig. Hvordan vil ministeren påse, at det kommer til at gå ordentligt til og ikke kommer klageren til skade?

Jeg er også ked af bestemmelsen i § 13, stk. 5, om, at hjælp kun kan ydes, hvis det, man kalder „det tilsigtede formål“, kan nås.

Man kan frygte, at arbejdsformidlingskontorerne i samarbejde med arbejdsgiveren vil anvende denne bestemmelse til en slags moralsk sortering, og jeg vil gerne se den fjernet.

Det er et arbejderfjendtligt lovforslag. Der er tale om bestemmelser, der aldrig skulle have været lavet af socialdemokratiet og aldrig vedtaget under denne regering. Det er menneskefjendtligt, og det er familie-fjendtligt, og vi vil modarbejde det og rejse modvilje imod det. Imedens vil vi afbøde de værste følger, men vedtages bør det ikke.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Jeg kan efter omstændighederne i det store og hele takke for en god modtagelse af lovforslaget. Det var vel først og fremmest fru Hanne Reintoft, der var stærkt imod det, men det var mit indtryk, at ud over regeringspartierne kunne også de øvrige partier her i salen i hvert fald se lyspunkter i lovforslaget.

Til hr. Erling Dinesen vil jeg gerne først sige om vikarbureauerne, at jeg er parat til en diskussion i forbindelse med folketingsudvalgets arbejde om dette spørgsmål, også med henblik på at se, hvordan en eventuel ændring i lovbestemmelserne på dette område kan formuleres.

Jeg vil dernæst gerne gøre nogle bemærkninger om det spørgsmål, som både hr. Erling Dinesen og hr. Arne Larsen var inde på vedrørende § 13, stk. 2, punkterne 2 og 3, altså spørgsmålet om, hvorvidt mobilitetsydelse kan gives i situationer, hvor der enten ikke på det sted, hvor den pågældende bor aktuelt, er arbejdsmæssig begrundelse for, at han flytter derfra, eller hvor der ikke på det sted, han påtænker at flytte til, er arbejdsmarkedsmæssig begrundelse for det.

Jeg vil gerne om dette problem sige, at det er jo ikke sådan, at staten af, jeg havde nær sagt uforklarlige grunde gerne vil betale folks flytteomkostninger — i hovedsagen er det noget, som folk må klare selv — men der er tale om, at det ud fra arbejdsmarkedspolitiske hensyn undertiden kan være formålstjenligt at give ydelser til at fremme en sådan mobilitet. Men dér er det naturligvis den helt primitive forudsætning, at det er arbejdsmarkedsmæssigt begrundet både på det sted, hvor den pågældende flytter fra, og det sted, hvortil den pågældende flytter.

[Arbejdsministeren.]

Det er det synspunkt, jeg lægger til grund. Jeg ved godt, at landsarbejdsnævnet er kommet med en anden indstilling, og det, vi her står over for, er ganske enkelt, at når arbejdsgiver- og lønmodtagerrepræsentanter har så meget andet at slås med hinanden om, hvorfor skulle de da gøre det på et område, hvor det er staten, der måske vil betale stridsomkostningerne eller fredsomkostningerne? Det er en opgave, som jeg finder jeg har, og som jeg egentlig også finder folketinget har: at påse, at vor lovgivning og de udgifter, der knytter sig dertil, står i rimeligt forhold til de hensyn, som vi søger at fremme. Vi bør passe på ikke at kompromittere arbejdsmarkedspolitikken ved under dække af arbejdsmarkedspolitik at påføre det offentlige udgifter, som i realiteten ikke har alverden med arbejdsmarkedspolitik at gøre.

Spørgsmålet om mobiliteten på arbejdsmarkedet og om fjernanvisninger, som jeg vel kort kan kalde det, har været drøftet og omtalt af vistnok samtlige ordførere. Jeg vil gerne om dette spørgsmål mere principielt sige, at administrationen af fjernanvisningerne, administrationen af arbejdsformidlingen i det hele taget, skal være både effektiv og hensynsfuld. Det er ikke altid let at forene disse to hensyn; der må være tale om en afvejning, og jeg synes personlig, at arbejdsformidlingen rundt om i landet skiller sig ganske godt fra den opgave at afveje hensynet til effektiviteten med hensynet til de menneskelige aspekter i disse vanskelige sager. Jeg har vistnok aldrig nogen sinde i den tid, jeg har været arbejdsminister, fået henvendelser fra personer, der føler, at de har været genstand for overgreb i disse spørgsmål.

Jeg vil da også gerne sige — og det er bl. a. til fru Hanne Reintoft — at den praksis som gælder for fjernanvisninger, er tilvejebragt i den periode, hvor arbejdsanvisningen lå under arbejdsløsheds-kasserne; det er den, der bygges videre på.

I forbindelse med den aktuelle drøftelse om Århusmurerne vil jeg gerne sige, at vi lever jo i et samfund, hvor fremskridt og økonomisk vækst, som vi alle sammen stiller krav om, er betinget af omfattende strukturændringer i samfundet og i erhvervslivet. Disse strukturændringer stiller nu engang

krav om mobilitet både i geografisk, erhvervmæssig og faglig henseende hos den arbejdskraft, som søger sit udkomme, sin indkomst og sin indkomststigning i erhvervslivet.

Landmænd og detailhandlere har deres arbejdsplads uden for deres dør, de har den i tilknytning til deres bopæl, og deres faglige og geografiske mobilitet er der ikke andre der stiller dem spørgsmål om. Men det volder dem vanskeligheder at følge med i den almindelige indkomstudvikling, og det er en kendsgerning, at tusinder hvert år går fra selvstændig virksomhed inden for disse områder over til det almindelige lønmodtagermarked. Det gør de, fordi det betaler sig bedre indkomstmæssigt, og fordi der for lønarbejdermarkedet er bedre sociale ordninger end dem, der gælder for selvstændige erhvervsdrivende. Manglende mobilitet har ganske klart sin pris, og det er altså ikke alle blandt de selvstændige erhvervsdrivende, der er glade for at betale denne pris.

Vi må ikke lade de i mangfoldige henseender vanskelige mobilitetsproblemer ligge. Det er klart, at der er menneskelige problemer, der må tages hensyn til. Jeg mener, de bliver taget på den måde, som arbejdsformidlingen praktiserer sin arbejdsformidlingsvirksomhed på. Hvis vi lukkede øjnene for disse mobilitetsproblemer og sagde, at de slet ikke skal løses — og det er der jo enkelte her i salen der mener — ville det i praksis betyde, at vi overlod mobiliteten på det danske arbejdsmarked alene til udenlandsk arbejdskraft, og det vil vi jo heller ikke. Også til den side er der mange hensyn at afveje mod hinanden.

Til hr. Simonsen vil jeg gerne sige, at de problemer, han var inde på vedrørende julelukning og vedrørende privatpensionister — lovens § 56, stk. 3 — finder jeg er egnede til drøftelse i det folketingsudvalg, som kommer til at beskæftige sig med dette lovfor-slag.

Hr. Robert Christensen fremkom med ønsker om en lokaliseringspolitik og en egnudviklingspolitik. Jeg havde ligesom en fornemmelse af, at hr. Robert Christensen ikke helt var klar over, at sådan én har vi. Den er blevet strammet op og styrket inden for de senere år, og udviklingen i henseende til virksomheders etablering viser, at denne lovgivning virker. Lokaliseringspolitik til

[Arbejdsministeren.] den ene side, mobilitetsfremmende forholdsregler i forhold til arbejdskraften på den anden side er begge dele ting, der skal til for at fremkalde den gensidige tilpasning mellem arbejdskraft og arbejdsmuligheder, som er opgaven for den lovgivning, vi her beskæftiger os med at lægge rammerne for.

Hr. Erik Hansen (Ålborg amt) syntes, det var beskedent, at kun 14 arbejdsløshedskasser har indrettet sig efter lovgivningen om deltidsbeskæftigelse og forsikring af deltidsbeskæftigede. Det er muligt; jeg synes, det har været en god start. Der er sat en ny norm med den lovgivning, vi gennemførte i foråret, og jeg er ikke i tvivl om, at den kommer til at virke, og at det også kommer til at gå forholdsvis hurtigt.

Hr. Erik Hansen (Ålborg amt) spurgte også om, hvordan det gik med regionaliseringen, altså nedbringelsen af antallet af arbejdsformidlingskontorer fra 27 til 14. Jeg kan derom sige, at den samlede plan for disse ting er under tilrettelæggelse i samarbejde med personaleforeningerne på de pågældende områder og med sigte på at fremme og fremskynde regionaliseringen.

Hr. Erik Hansen (Ålborg amt) spurgte endvidere om, hvordan det går med nedlæggelsen af overtallige småkontorer. Der har jeg måske ikke de helt store resultater at komme med i øjeblikket. Jeg har for et par måneder siden på arbejdsløshedskassernes årsmøde, og jeg har også over for arbejdsdirektoratet præciseret, at nu skal der gang i disse sager. De store besparelser opnås måske ikke ved nedlæggelsen af disse kontorer, men derfor skal man ikke opretholde dem alligevel, når der ikke er alverdens brug for dem. Nedlæggelsen muliggør en koncentration, en rationalisering af indsatsen, og det er bl. a. det, som det foreliggende lovforslag tilsigter at vi går videre med.

Erling Dinesen: Jeg vil godt gøre et par bemærkninger til det, arbejdsministeren sagde her sidst om den manglende mobilitet, som har sin pris. Jeg vil da gerne understrege, at vi vel aldrig i dette samfunds historie har haft så stor en bevægelighed på arbejdsmarkedet, som vi har i øjeblikket. Vi oplever, hvordan arbejdere og andre rejser fra Slagelse, Korsør, Præstø, Vordingborg ind

til arbejde i hovedstadsområdet, og noget tilsvarende sker i andre dele af landet. Vi har altså i høj grad mobilitet på arbejdsmarkedet, og havde det ikke været tilfældet, havde vi heller ikke kunnet komme ned på de ledighedsprocenter, som der i visse perioder har været tale om.

Arbejdsministeren sagde i et svar til hr. Robert Christensen, at vi har en egnsudviklingspolitik, og det er jeg enig i, men vi mangler alligevel — og det er jeg enig med hr. Robert Christensen i — en virkelig lokaliseringspolitik, og det er der i høj grad behov for. Det er noget, som vi må tage op og få gjort noget ved.

Så var det jo ganske mærkeligt at høre arbejdsministerens begrundelse for den forringelse, der er tale om vedrørende visse dele af de mobilitetsfremmende ydelser. Vi fik tre motiveringer eller forklaringer. Der skulle være en arbejdsmæssig begrundelse for støtte. Se, det kan der meget vel være i alle de tilfælde, hvor en arbejder og en arbejdsgiver selv træffer aftale om, at arbejderen skal starte i en ny by. Det kan være den rigtige arbejdsgiver, og det kan være den rigtige mand på jobbet, men her siger man: nej, det er ikke — det var det næste synspunkt, som kom ind i billedet — forsvarligt ud fra en rent arbejdsmarkedsmæssig begrundelse. Ja men hvorfor i himlens navn, når det betyder så lidt økonomisk, ikke også i sådanne situationer tage de menneskelige hensyn ind i billedet? Det ville dog være rimeligt og naturligt. Det er altså et rent principspørgsmål for ministeren; det er ikke noget økonomisk forbundet med det af betydning.

Og så den sidste forklaring, den var jo næsten til Klods Hans eller Svikmøllen, eller hvad de nu hedder: Dansk Arbejdsgiverforening og LO er enige om denne indstilling, som arbejdsministeren altså har afvist, fordi de har så meget andet at slås om. Er det ikke herligt? Det er altså helt usaglige hovedorganisationer, vi har på det danske arbejdsmarked, som kun kommer med en sådan enig indstilling, fordi de har så meget andet at slås om. Ærlig talt, hr. arbejdsminister, det kan man vist ikke byde folkettinget som en forklaring. I alle tilfælde er jeg sikker på, at hovedorganisationerne, som arbejdsministeren jo gerne skulle have et fornuftigt

[Erling Dinesen.]

samarbejde med, næppe vil betragte dette som udtryk for saglighed fra arbejdsministerens side.

Så forstår jeg, at fru Hanne Reintoft bliver meget vred, når jeg ikke svarer hende. Nu er det jo umuligt at svare på alle de spørgsmål, fru Hanne Reintoft stiller, men da hun jo også i dag har stillet spørgsmål og jeg meget nødigt vil medvirke til at ødelægge hendes weekend, skal jeg da gerne svare.

For det første har de bestemmelser, hun kritiserer så stærkt, overhovedet ikke noget med dette lovforslag: at gøre, og når hun direkte spørger, om socialdemokratiet vil fjerne de mobilitetsfremmende ydelser, vil jeg sige klart og tydeligt: nej, det vil vi ikke, men vi vil medvirke til at forbedre dem. Vi ønsker en bedre administration af disse ydelser, og vi ønsker, at menneskelige hensyn i tilstrækkeligt omfang bliver taget. Det gør vi, fordi det er en kendsgerning, at der er tusinder hvert eneste år, som selv ønsker at komme andre steder hen, og som har behov for den hjælp, der kan ydes her, men jeg forstår, at de selv skal klare dette fremover, for fru Hanne Reintoft vil have afskaffet disse mobilitetsfremmende ydelser, hjælp til bolig og meget andet. Vi mener, at det er rigtigere at flytte industri end at flytte mennesker, og det er baggrunden for, at jeg ønsker en virkelig lokaliseringspolitik her i landet.

Arne Larsen: Jeg må sige, at jeg har også lidt svært ved at forstå arbejdsministerens begrundelse for at afvise vor stillingtagen til § 13, stk. 2 og 3. Arbejdsministeren siger her, at det skal være arbejdsmarkedsmæssigt begrundet. Ja men det kan da ske masser af gange i det daglige pulserende liv, at en arbejdsgiver ét sted netop har behov for en mand, som har bestemte kvalifikationer, og som han kan give godt og vellønnet arbejde, måske bedre arbejde end det, manden har på stedet, men hvor forholdene i øvrigt ikke følger de af arbejdsministeren i loven nedfældede principper. Jeg synes, at hvis man virkelig vil have mobilitet og virkelig vil have muligheder for at udnytte arbejderne og arbejdspladserne på bedst mulig måde, så skal man ikke bare komme med en henvisning til, at folk skal have

deres flytteomkostninger dækket af staten, for det er jo mange andre ting, der spiller ind her. Det er også produktionen, det drejer sig om, og arbejdsministeren er vel indstillet på, at den skal fremmes mest muligt. Så burde det vel ikke være ubilligt, om staten kom lidt med ind i billedet, især når det betyder så lidt økonomisk, som det øjensynlig gør.

Men jeg rejste et andet problem i mit indlæg, som arbejdsministeren tilsyneladende gik fuldstændig uden om. Det er spørgsmålet: hvad agter man fra regeringens og arbejdsministeriets side at gøre for at afhjælpe den overhåndtagende arbejdsløshed i en række områder her i landet? Og jeg stillede et konkret spørgsmål: hvad agter man at gøre i Kalundborgområdet, hvor der er 300-400 ledige arbejdsmænd ud af 1.400? Er det ikke et problem, som bør tages op, og som bør beskæftige det lokale arbejdsmarkedsnævn? Nu er disse nævn godt nok ikke for nærværende inde i billedet med hensyn til beskæftigelsesforanstaltninger, men pr. 1. april skal de jo være det, og man kan risikere, at der bliver mange tusinde flere arbejdsløse i de kommende par måneder. Derfor synes jeg, der skal ske en aktivisering på dette område. Hvad agter man at gøre for at afhjælpe denne arbejdsløshed, som nu er et overhåndtagende problem mange steder? Jeg henviste bl. a. til, at der i det nævnte område kunne påbegyndes et stykke vejarbejde, som kunne få betydning bl. a. også for Kalundborg by, som bl. a. har en af Danmarks få isfri havne. Der må være muligheder for at få mere industri hertil, så der er altså ting, der taler for, at man går i gang med en sådan opgave. Sådan kan der også andre steder i landet være en række opgaver, som kunne tages op netop i en arbejdsløshedssituation. Jeg henviste også til, at murere kunne blive beskæftiget ved offentligt byggeri af forskellig art, såvel boligbyggeri som institutionsbyggeri. Er det ikke en opgave, som arbejdsministeriet bør beskæftige sig med og aktivisere både beskæftigelsesudvalg og de lokale arbejdsmarkedsnævn til at beskæftige sig med? Det vil jeg gerne have ministerens besvarelse af.

Kjær Rasmussen: Nu diskuterer vi jo principper ved denne første behandling eller burde i hvert fald gøre det. Jeg stillede

[Kjær Rasmussen.]

arbejdsministeren det principielle spørgsmål: hvorfor tilskuddet til dobbelt husførelse for arbejdere skulle være så lavt i forhold til de satser, der f. eks. er gældende for statens tjenestemænd. Jeg hørte ikke, at arbejdsministeren svarede på dette spørgsmål, og derfor gentager jeg det. Hvad er den principielle baggrund?

Hanne Reintoft: Det er da beklageligt, at en tidligere arbejdsminister ikke kan svare på spørgsmål oven i købet vedrørende en lov, som han selv har lavet, men jeg må nu nok have lov at sige, at jeg synes ikke, at dette er et lovforslag, der sådan skal druknes i det almindelige brede grin. Det drejer sig ikke om min weekend, det drejer sig om, at mange, mange tusinde menneskers daglige liv bliver ødelagt. Nu siger hr. Erling Dinesen, at man ikke vil fjerne de mobilitetsfremmende ordninger, man vil forbedre dem. Så kunne jeg da godt lide at vide, hvorfor man, sidste gang vi havde et tilsvarende lovforslag til behandling, stemte imod mit ændringsforslag om, at der skulle anvises bedre boliger, stemte imod, at indskuddet skulle betales for de mennesker, der blev flyttet, stemte imod, at der skulle anvises arbejde til hustruen, hvis hun var udearbejdende hustru, så hun kunne følges med manden, stemte imod bedre hjemrejseregler, stemte imod en bedre betaling til dem, der blev udstationeret. Hvad er det, man vil gøre bedre? Man nedstemte jo alle disse ændringsforslag om at gøre det bedre.

Så siger hr. Erling Dinesen, at statsministeren skulle have svaret murerne i Århus anderledes. Det er jeg meget enig i, men jeg kan altså forstå, at man fra socialdemokratiets side ikke havde haft andet at sige til disse murere end det, statsministeren sagde, bortset fra noget svævende om at gøre det bedre, og så ville man vel nok have fortiet, at man stemte forslagen om forbedringer ned sidste gang. Der bliver lejlighed til at stemme om dem igen, da jeg har bedt om at få dem frem igen.

Så spurgte jeg arbejdsministeren om et par konkrete ting. Der står i ministerens fremsættelsestale, at der må tænkes på de personer, hvis ledighed skyldes alder, svagelighed eller andre personlige grunde, uden at

det dog drejer sig om tilfælde, der falder ind under revalideringslovens område, og uden at betingelserne for folke- eller invalidepension er opfyldt. Både med mit kendskab til faglige forhold og som socialrådgiver vil jeg meget gerne have defineret, hvad det er for personer. Jeg har nemlig meget svært ved at se persongruppen, der på grund af alder eller svagelighed ikke kan få arbejde, men ikke falder ind under revaliderings- eller pensionslovgivningen. Hvad er det for en gruppe? Der må da være en tanke bag disse smukke ord.

Så skriver man i fremsættelsestalen, at der skal sættes ind med beskæftigelsesforanstaltninger til imødegåelse af den alvorlige reduktion af den enkeltes livsførelse, som ledigheden medfører. Jeg synes, arbejdsministeren plejer at sige, at vi har en meget kulant arbejdsløshedslovgivning. Hvordan kan man så erkende, at det, der skulle være en erstatning — og regeringspartierne hævder jo, at det er erstatning for tabt arbejdsfortjeneste — medfører en alvorlig reduktion, uden at komme med en ændring i understøttelsessatserne, sådan at man ikke fik denne alvorlige reduktion?

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Hr. Arne Larsen var inde på § 13, stk. 2 og 3, igen, og det var hr. Erling Dinesen også. Jeg skal ikke forlænge diskussionen, men kun gøre en enkelt bemærkning herom. Man synes, at jeg ikke rigtig kan være bekendt at tilsidesætte landsarbejdsnævnets indstilling, men det er jo faktisk det, de to herrer ordførere gør. Det er vist overset, at landsarbejdsnævnet har givet tilslutning til det, der er indeholdt i § 13, stk. 2, pkt. 2, altså at der skal tages hensyn til beskæftigelsesforholdene det sted, hvor de pågældende flytter fra, hvorimod landsarbejdsnævnet altså er gået imod det, jeg har taget op i lovforslaget, hensynet til arbejdsforholdene dér, hvor man flytter hen. Så vi kan altså spille lidt bold om, hvem der tager hensyn, og hvem der ikke tager hensyn til landsarbejdsnævnets indstillinger.

Jeg synes også, jeg vil gøre den bemærkning, at disse bestemmelser ikke skal drøftes ud fra det synspunkt, at det ligefrem er forbudt at flytte, det er i høj grad tilladt. Spørgsmålet drejer sig om, hvornår det of-

[Arbejdsministeren.]

fentlige skal yde støtte med henblik på at fremme en sådan flytning, og hvornår det offentlige ikke skal gøre det.

Hr. Arne Larsen talte om forholdene i Kalundborgområdet og spurgte, hvilken opgave der forelå for arbejdsministeriet i den forbindelse. Jeg vil om dette for det første sige, at en hel del af dem, der blev afskediget fra Carmen Curlers, så vidt jeg er orienteret, har fået beskæftigelse. Dertil kommer, at det i første omgang er en opgave for det derværende arbejdsmarkedsnævn at tage fat på at undersøge, hvordan det ligger med arbejdstilbud og arbejdsløshedsproblemer dér.

For så vidt angår den finansielle politik, er situationen som bekendt den, at statens bygge- og anlægsstop, som har virket gennem det meste af 1970, ophørte den 1. januar i år, og det vil sige, at der bliver mulighed for at igangsætte ting. Hvordan det specielt ligger i Kalundborgområdet, har jeg ikke her oplysninger om.

Hr. Kjær Rasmussen spurgte, hvorfor der skal være nogle satser for dobbelt husførelse, når det er statens tjenestemænd, det drejer sig om, og andre i loven om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring. Jeg har en lille smule svært ved at se, at disse ting har noget med hinanden at gøre. De ydelser, der gælder for statens tjenestemænd, er ydelser, som staten i sin egenskab af arbejdsgiver efter aftale yder til de pågældende, når de på grund af de tjenesteplichter, de har, af staten får anvist arbejde et andet sted end dér, hvor de bor. Det, som man måtte sammenligne med, var, hvad en privat arbejdsgiver i tilsvarende situation giver de medarbejdere, som han dirigerer andre steder hen end dér, hvor de har deres husførelse. Her er der tale om noget helt andet, nemlig om det offentliges medvirken i al almindelighed, når der problem dukker op, at en mand må søge arbejde et andet sted end dér, hvor han bor. Situationen er altså ikke den, at man har en beskæftigelse, som nødvendiggør, at han flytter, men at han må flytte for at finde en

beskæftigelse. Det er et problem af en ganske anden karakter.

Fru Hanne Reintoft spurgte, hvad det var for nogle persongrupper, jeg tænkte på. Hvis fru Hanne Reintoft spurgte folk i Nordjylland, ville der ikke deroppe være en eneste, der var i tvivl, for dér udnytter man nemlig de virksomme bestemmelser i beskæftigelsesloven, der nu overføres til loven om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring, til at hjælpe netop de pågældende persongrupper til et nyttigt arbejde i plantager og klitter osv.

(Kort bemærkning).

Hanne Reintoft: Det er da fuldstændig umuligt at forstå arbejdsministeren, for hvis det drejer sig om personer, der på grund af alder eller svagelighed ikke kan tage arbejde, så hjælper det vel ikke at henvise dem til arbejde i plantager eller klitter. Der står ganske udtrykkelig, at det er personer med helbredsmæssige vanskeligheder.

Og det med tjenestemændene kan jeg overhovedet heller ikke forstå. Staten har en ordning med sine tjenestemænd, hvorefter den giver dem et udstationeringstillæg for at afbøde de økonomiske følger af at blive udstationeret. Men når staten må anvise danske arbejdere arbejde et andet sted, medfører det jo nøjagtig de samme udgifter for dem at blive udstationeret, og det er jo staten, der er mellemmand begge steder, og ikke den private arbejdsgiver. Staten må da vide, at det koster lige så meget at flytte for den ene gruppe som for den anden, det er netop staten begge steder.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Det, der er karakteristisk for de persongrupper, jeg har omtalt, er, at de er vanskeligt fjernanviselige på grund af deres forpligtelser og også på grund af deres alder. Deres geografiske mobilitet er altså mindre end andre menneskers, deres egnethed for omskoling og undervisning på specialarbejderskolerne er mindre end andres, men det be-

[Arbejdsministeren.]

tyder ikke, at de er uegnede til alt mellem himmel og jord.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring. (Forhøjelse af medlemsbidraget). Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om de anerkendte sygekassers adgang til at yde tilskud til kiropraktisk behandling [af Niels Mørk m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. VIII) findes i tillæg A. sp. 1573; fremsættelsen i tidenden sp. 1521).

Forslaget sattes til forhandling.

Socialministeren (Nathalie Lind): Ved det forslag til folketingsbeslutning, som hr. Niels Mørk og flere andre medlemmer af socialdemokratiet i folketinget her har fremsat, opfordrer man regeringen til at fremsætte lovforslag om, at nydende sygekassemedlemmer får ret til tilskud til behandling uden lægehenviisning hos kiropraktorer, som er godkendt af Dansk Kiropraktor-Råd.

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, blev der i 1963 af den daværende indenrigsminister nedsat et særligt udvalg, der skulle undersøge de forskellige sider af kiropraktorspørgsmålet. Udvalget, der som bekendt har afgivet betænkning i november 1969, delte sig i alle afgørende spørgsmål i et flertal og et mindretal bestående af henholdsvis repræsentanter for indenrigsministeriet, socialministeriet, sundhedsstyrelsen, Den almindelige danske Lægeforening og De samvirkende Centralforeninger af Sygekasser i Danmark på den ene side og repræsentanter for Dansk Kiropraktor-Forening på

den anden side. Dette gælder også med hensyn til spørgsmålet om nødvendigheden af lægehenviisning, hvor flertallet, det vil altså sige hele udvalget bortset fra kiropraktorerne, afviser en autorisationsordning, men går ind for kiropraktisk behandling efter lægeordination.

Der er i kiropraktorudvalgets betænkning givet oplysninger om retstilstanden på dette område i en række fremmede lande. Det fremgår heraf, at i USA og Canada har henholdsvis 48 af 50 stater og 7 af 10 provinser lovreguleret kiropraktors virksomhed. Af de europæiske lande har kun Schweiz anerkendt kiropraktors virksomhed ved lovbestemmelser i 14 af de 22 kantonen, og efter de gældende regler i disse kantonen refunderes udgifter til kiropraktorbehandling på lige fod med udgifter til lægebehandling.

Forslagsstillerne har bl. a. motiveret deres forslag med, at der næppe for nærværende er sandsynlighed for gennemførelsen af en autorisationsordning, som også De samvirkende Centralforeninger af Sygekasser i Danmark, som jeg jo nævnte, er imod, samt med, at det vil være rimeligt at bygge en tilskudsordning på det grundlag, at den nuværende lovgivning ikke forhindrer kiropraktorer i at udøve deres virksomhed.

Jeg skal hertil bemærke, at det efter læge-loven i princippet er tilladt enhver at tage syge i kur, men at der er fastsat en række begrænsninger for ikke-lægers virksomhed ved sygebehandling, begrænsninger, som altså også kiropraktorer er undergivet. Jeg finder det derfor ikke, som forslagsstillerne altså gør det, rimeligt at bygge en tilskudsordning op på det grundlag, at lovgivningen ikke forhindrer, at kiropraktorer udøver deres virksomhed.

Jeg kan ikke med nogen virkelig personlig sagkundskab udtale mig om værdien af kiropraktisk behandling, men jeg må gøre opmærksom på, at det førnævnte udvalg i ca. 6 år har arbejdet med dette spørgsmål, og at udvalget er nået til det resultat, at sådan behandling kun bør gives efter lægeordination, hvilket standpunkt jo også i princippet indtages af sygekassernes repræsentant i udvalget.

På denne baggrund finder jeg, at det ikke ville være rigtigt, at socialministeriet uden videre inden for den offentlige sygeforsikring tilsidesatte sagkundskabens meninger